

Podcam jobber hardt for inkludering

NFU hadde nylig et møte med 10 lokallagsledere i PODCAM i Malawi for å få et innblikk i hvordan de jobber, hva de har fått til på grasrotnivå og hvilke utfordringer de møter i sitt arbeid.

TEKST OG FOTO: JENNY SCHANNING

Lokallagslederne fortalte om inkluderende utdanning og arbeid mot omsorgssvikt, vold og seksuelt misbruk av jenter. Dette gjenspeiler noen av hovedutfordringene i arbeidet for mennesker med utviklingshemning i Malawi, og har vært prioriterte temaer i samarbeidet med NFU.

Miriam Farao, mor og lokallagsleder, viste til at det er mange barn med funksjonsnedsettelse med store og sammensatte behov i deres område. Et av tiltakene som er satt i gang i regi av lokallaget er en forelderådgivningstjeneste som driver oppsøkende virksomhet i lokalsamfunnet på frivillig basis. Foreldre identifiserer og oppsøker familier som har barn med funksjonshemning, og gir råd, veiledning og oppfølging.

Chikonde

Farao fortalte blant annet historien om Chikonde (19) som har utviklingshemning. Hun ble holdt innesperret eller bundet fast til et tre i hagen i flere år mens foreldrene var på arbeid. Det førte til at hun selvsagt ble både understimulert og ulykkelig. I Malawi er kunnskapsnivået blant foreldre og lærere om stimulering og utviklingshemning lavt i tillegg til at det ikke finnes tjenestetilbud til familiene. De fleste barn med utviklingshemning får ikke gå på skolen, og foreldrene er nødt til å gå på jobb for å forsørge familien.

I en slik situasjon ser noen foreldre ingen annen løsning enn å stenge barna inne eller å binde dem fast mens de er

Lokallagsledere i PODCAM i Malawi.

på arbeid. Dette kjenner vi igjen fra vår egen nære historie i Norge. Etter at foreldrene til Chikonde hadde hatt samtaler og fått råd, veiledning og opplæring i rettighetene til mennesker med utviklingshemning, har de nå større forståelse og aksept for datteren sin. De jobbet aktivt for at hun skulle bli inkludert både i lokalsamfunnet og på skolen. I dag gleder foreldrene seg over den store forandringen de ser i datteren sin og kan nesten ikke tro at hun er samme person.

Doreen

Datteren til Doreen Ngeni, mor og

lokallagsleder i PODCAM fikk utviklingshemning etter malaria da hun var liten. Moren trodde lenge at datteren var ute av stand til å gjøre noe og tenkte ikke en gang tanken på at det kunne være mulig å sende henne på skolen.

Doreen fikk høre om PODCAM i 2010, meldte seg inn og deltok på et kurs om rettighetene til barn med funksjonshemning. Her lærte hun at de har samme rettigheter som andre barn, og dermed også rett til å gå på skolen. Etter kurset ble hun og mannen enige om å sende datteren på førskolen.

I begynnelsen nektet rektor å ta datteren inn. Han påstod at hun ikke kunne

lære og mente at hun dermed ikke hadde noe på skolen å gjøre. Etter mange og lange diskusjoner klarte foreldrene likevel å overbevise rektoren om at datteren skulle inkluderes på skolen.

Jenta har siden lært mer enn det både rektor, læreren og Doreen selv trodde var mulig. Datteren mestrer nå mange grunnleggende ferdigheter, følger reglene, deltar aktivt og er sammen med vennene sine.

Etter at Doreen fikk se disse forandringene hos sin egen datter, fikk hun lyst til å bruke denne erfaringen til å hjelpe andre. Hun startet derfor en foreldrerådgivningstjeneste lokalt der hun og andre i PODCAM oppsøker og gir råd til andre foreldre om å sende barna sine på skolen. De bidrar også til å få overbevist skolen om hvor viktig det er å ta inn barn med funksjonshemming.

Felista

Etter å ha fått opplæring i kjønnsbasert vold og jenters rettigheter, ble Doreens lokallag også bevisst på hvordan de skulle jobbe med dette temaet lokalt. De fikk høre rykter om at Felista, en jente i deres eget lokalsamfunn, var blitt seksuelt misbrukt. Doreen dro hjem til familien hennes sammen med tre andre mødre og spesialpedagogen på skolen. Der måtte de overbevise Felistas foreldre om hvor viktig det var at datteren fikk snakke ut. Ved hjelp av broren fortalte jenta deretter hvordan hun var blitt misbrukt seksuelt av en mann i nabolaget mens foreldrene var på jobb.

Foreldrene tok henne deretter med seg på sykehuset og fikk bekreftet at det hadde skjedd. PODCAM har siden hjulpet dem med rapportere saken til sosialtjenesten og politiet.

Dette var noen av historiene som kom frem på møtet. Alle deltakerne understreker behovet for og betydningen av arbeidet som gjøres for utviklingshemmede av PODCAM med støtte fra NFU. Det er samtidig et stort behov for en mer systematisk innsamling av informasjon om resultatene organisasjonen oppnår lokalt.

Viser lederskap på inkludering

Presidenten i Malawi, Joyce Banda, har vist lederskap på inkludering av mennesker med utviklingshemming. I februar var hun vertskap for African Leaders Forum on Disabilities med støtte fra Special Olympics.

AV: JENNY SCHANNING

Her annonserte hun en Alliance for African Leadership on Intellectual Disability som skal jobbe med å engasjere afrikanske ledere, frivillige organisasjoner og andre aktører til å sikre rettighetene til og nødvendige velferdstjenester for mennesker med utviklingshemming.

Det var bred enighet om fire områder som skulle ha hovedprioritet i det videre arbeidet: Det gjaldt innsamling av data om mennesker med utviklingshemming og deres levekår. Deltakerne skal i tillegg etablere spesifikke, målbare og oppnåelige mål på helse, utdanning og inkludering. Det skal designes ressursfordelingsmodeller og mål for å sikre at mennesker med utviklingshemming får sin del av ressursene i tillegg til at deltakelse fra mange sektorer i samfunnet skal sikre at målene nås.

Inclusion International, Inclusion Africa og NFUs søsterorganisasjon i Malawi, Parents of Disabled Children Association in Malawi (PODCAM), var representert på konferansen.

Ny lov

Kort tid etter at Joyce Banda kom til makten i 2012 vedtok Malawi en ny lov om funksjonshemmede (National Disability Act), som tar sikte på å harmonisere lovverket i Malawi med

FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) som Malawi ratifiserte i 2009. Dette skjedde etter langt tids påvirkningsarbeid fra funksjonshemmedes egne organisasjoner i Malawi. Joyce Banda har ved flere anledninger understreket at mennesker med utviklingshemming er en gruppe hun ønsker å ha spesielt fokus på.

Dette har vært etterlyst og lenge etterlengtet. Det gjenstår likevel å se om myndighetene lever opp til sine løfter og omsetter disse tiltakene til handling med nødvendige bevilgninger. NFUs søsterorganisasjon PODCAM og deres samarbeidspartnere i Malawi vil jobbe for å holde myndighetene ansvarlig og sørge for at dette skjer.

PODCAM, Special Olympics Malawi og flere andre organisasjoner og faginstanser i Malawi har på denne bakgrunn etablert en samarbeidsplattform for å øke kunnskapen om og jobbe politisk for mennesker med utviklingshemming i Malawi. To av tiltakene som står på trappene er å gi opplæring til relevante høytstående statsansatte og å jobbe for gjennomføringen av en studie om utviklingshemmedes livssituasjon i Malawi.